Lyhyesti sanottuna

Vakavimmat uhkat vakaudelle tulevat Suomen ulkopuolelta

Rahoitusvakaus | 21.05.2025

Suomen rahoitusjärjestelmä on pysynyt vakaana, vaikka samaan aikaan vaikeasti ennakoitavat kansainväliset riskit ovat kasvaneet. Yhdysvaltain asettamat tullit horjuttavat maailmantaloutta ja sijoitusmarkkinoita, ja Venäjän käymä sota heikentää Euroopan turvallisuustilannetta. Viranomaisten tulisi voida kerryttää suomalaisille pankeille uudella tavoin puskureita erilaisten arvaamattomien kriisien varalle. Lisäksi luotonanto kotitalouksille on pidettävä terveellä pohjalla. Suomen ja Euroopan tulee myös panostaa siihen, että yritykset saavat nykyistä monipuolisemmin rahoitusta investointeihinsa.

Lue tekoälyn avulla luotu tiivistelmä

- Kansainvälinen voimapolitiikka kasvattaa riskejä rahoitusvakaudelle
- Pankeille tarvitaan vapautettavia pääomapuskureita arvaamattomien kriisien varalle
- Euroopasta tehtävä houkutteleva kohde sijoituksille ja koti kasvaville yrityksille

Vaikeasti ennakoitavat kansainväliset riskit ovat kasvaneet

Suomen pankkisektori ja koko rahoitusjärjestelmämme ovat pysyneet vakaina, vaikka kansainvälinen toimintaympäristö on osoittautunut viime aikoina arvaamattomaksi. Kotitaloudet ja yritykset ovat suoriutuneet ottamiensa lainojen maksuista enimmäkseen hyvin, mutta ne ovat varovaisia tekemään uusia hankintoja lainarahalla. Korkojen lasku helpottaa velkojen hoitoa, mikä voi lisätä uskallusta ottaa uutta velkaa. Jos näin käy, se elvyttää asuntokauppaa ja ammattimaista kiinteistösijoittamista pikkuhiljaa.

Kansainvälisen talouden riskit kasvoivat merkittävästi alkuvuoden 2025 aikana. Etenkin kauppa- ja ulkopolitiikan nopeat käänteet ja geopoliittiset riskit synkistävät lähiajan näkymiä ja lisäävät epävarmuutta taloudessa. Laajan kauppasodan uhka varjostaa maailmantaloutta, ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa heikentää Euroopan turvallisuustilannetta. Tämä jarruttaa Suomen talouden virkoamista kasvuun, jos tulevaisuudenusko, kulutus, investoinnit ja vienti kärsivät.

Yhdysvaltain määräämät tullit maahan tuotaville tavaroille ja raaka-aineille aiheuttivat huhtikuun alussa erittäin voimakkaita liikkeitä kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla. Sijoittajat arvioivat, että tullit vahingoittavat maailmantaloutta ja kasvattavat taantuman uhkaa. Vaikka Yhdysvallat lykkäsi osaa tulleista, poikkeuksellinen epävarmuus jäi kytemään talouden näkymistä ja siitä, voiko kansainväliseen yhteistyöhön luottaa.

Vaikeasti arvioitavien riskien kasvu on näkynyt sijoitusmarkkinoilla muun muassa osakkeiden kysynnän ja hintojen tavanomaista suurempana heiluntana. Suuret sijoittajat ovat siirtäneet varojaan turvallisiin, nopeasti rahaksi muutettaviin kohteisiin, kuten alhaisen riskin valtionlainoihin. Rahoitusmarkkinat ovat pysyneet toimivina, mutta haitallisen kierteen uhka kasvaa, jos sijoittajat kaihtavat riskinottoa ja hyvistä vakuuksista tulee pulaa.

Jos maailmantalouden kasvu kompuroi ja huolet rahoitusmarkkinoilla pysyvät suurina, se synkentää uhkakuvia myös Suomessa. Talouden, pankkien ja sijoittajien riskit voivat kasvaa. Ne voivat toteutua, jos esimerkiksi asunto- ja kiinteistömarkkinoiden virkoaminen hidastuu, rakennusalan toipuminen lykkääntyy entisestään, tuotteita Yhdysvaltoihin vievien teollisuusyritysten tilanne vaikeutuu selvästi ja työttömyys lisääntyy edelleen.

Kuvio 1.

Pankeille tarvitaan vapautettavia pääomapuskureita kriisien varalle

Vaikka maailmalla myllertää, suomalaiset pankit ovat pysyneet hyvässä kunnossa. Tähän on osaltaan vaikuttanut se, että niiden sääntely ja valvonta on ollut toimivaa. Finanssivalvonta on vankistanut suomalaisten pankkien kykyä kestää tappioita varmistamalla, että pankeilla on vähintään tietty määrä omia varoja eli omaa pääomaa suhteessa siihen, millaisia riskejä niiden toimintaan kohdistuu.

Finanssivalvonta on mitoittanut nämä vaatimukset pankkien lisäpääomista Suomen rahoitusjärjestelmän pitkäaikaisten, suhdanteista riippumattomien haavoittuvuuksien perusteella. Haavoittuvuutena nähdään esimerkiksi nykyinen tilanne, jossa koko pankkisektori ja yksittäiset suuret pankit ovat hyvin merkittävässä asemassa maan taloudessa ja rahoitus- ja maksupalveluissa.

Kansainvälisten riskien kasvu tulee ottaa huomioon myös pankkien sääntelyssä. Suomessa pankkien pääomavaatimukset eivät kaikilta osin ole yhtä monipuoliset kuin monessa muussa Euroopan maassa. Toisin kuin Suomessa, monessa Euroopan maassa viranomaiset voivat asettaa pankeille niin sanotun muuttuvan lisäpääomavaatimuksen jo hyvän sään aikana eli ennen kuin on merkkejä riskien kasvusta.

Muuttuvan lisäpääomavaatimuksen ennakoivasta käyttöönotosta seuraa se hyöty, että

viranomainen voi vastaavasti alentaa tätä vaatimusta laskusuhdanteessa tai kriisissä. Tuolloin pankit saavat nopeasti käyttöönsä nämä varat tilanteessa, jossa tappiot voivat kuluttaa niiden omia pääomia. Tämä ylläpitää pankkien kykyä myöntää lainoja kotitalouksille ja yrityksille, mikä voi lievittää kriisiä ja helpottaa siitä toipumista.

Suomessa Finanssivalvonta voi asettaa pankeille tarvittaessa vapautettavan, muuttuvan lisäpääomavaatimuksen vain, jos niiden luotonanto uhkaa ensin ylikuumentua. Myös Suomessa tulisi sallia tämän vaatimuksen ennakoiva käyttöönotto jo tavanomaisessa suhdannetilanteessa, kuten monissa Euroopan maissa on tehty. Näin tätä pääomapuskuria olisi mahdollista kerryttää ja käyttää nykyistä joustavammin. Se parantaisi varautumista kotimaisen pankkitoiminnan ulkopuolelta tuleviin yllättäviin taloudellisiin iskuihin.

Viranomaisten ja lainsäätäjien tulee varmistaa, että pankkien ja muiden rahoittajien luotonanto ja kotitalouksien velkaantuminen pysyvät terveellä pohjalla. Tämän tavoitteen eteen on tehty Suomessa pitkään määrätietoista työtä hillitsemällä erityisen riskipitoista luotonottoa. Hallituksen huhtikuussa linjaamat höllennykset asunto- ja taloyhtiölainoja koskeviin, laissa säädettyihin rajoituksiin ottaisivat taka-askeleen tässä tärkeässä työssä.

Pääomamarkkinoiden kasvu Suomessa ja Euroopassa tukisi investointeja

Pääomamarkkinoilla tarkoitetaan markkinoita, joilla esimerkiksi valtiot, pankit ja yritykset voivat hankkia pitkäaikaista rahoitusta erilaisilta sijoittajilta. Pääomamarkkinoilla käydään myös kauppaa esimerkiksi osakkeilla ja velkapapereilla. Suomen pääomamarkkinat ovat kokonaisuutena kehittyneemmät kuin EU-maissa keskimäärin. Suurimmat kehitystarpeet liittyvät Suomessa siihen, saavatko yritykset pääomasijoittajilta rahoitusta investointeja ja liiketoiminnan kasvua varten.

Pääomasijoittajien riskirahoitusta on Suomessa paljon pienille, aloittaville yrityksille, joiden voi olla vaikeaa saada lainaa pankista. Myös nuoria yrityksiä isommat ja vakiintuneemmat yritykset tarvitsisivat nykyistä monipuolisemmin rahoitusta voimakkaan kasvun ja kansainvälistymisen vaiheessa. Nämä yritykset tarvitsisivat etenkin osakesijoituksia ja muuta oman pääoman ehtoista rahoitusta.

Pääomamarkkinoiden toimintaa tulee edistää konkreettisilla hankkeilla koko Euroopassa, sillä olemme jääneet tässä jälkeen muun muassa Yhdysvalloista. Euroopan komissio julkaisi maaliskuussa suunnitelman säästämis- ja investointiunionista. Tavoitteena on parantaa sitä, että säästöt kanavoituisivat rahoittamaan talouden kasvua tukevia, tuottavia investointeja. Hanke on entistäkin tärkeämpi nykyisessä vaikeassa maailmantilanteessa, jossa suurten talousalueiden

väliset jännitteet, ilmastonmuutos ja teknologinen kehitys haastavat taloutta ja vaativat mittavia investointeja Euroopassa.

Pääomamarkkinoiden kasvu parantaisi Euroopan kilpailukykyä ja riippumattomuutta muista talousalueista, kuten Kiinasta ja Yhdysvalloista. Euroopan rahoitusmarkkinat tarvitsevat lisää houkuttelevia ja turvallisia, alhaisen riskin arvopapereita, joille olisi kysyntää sijoittajien keskuudessa. Puolustusmenot ovat kasvamassa lähivuosina, mikä voi lisätä turvallisten valtionlainojen tarjontaa Euroopassa, kun valtioilla on tarvetta ottaa lisää velkaa. Samaan aikaan valtioiden on tärkeää huolehtia siitä, että niiden velkaantuminen ei kasva kestämättömän suureksi, jotta niiden luottokelpoisuus ei rapaudu.